


**Dissertationum Theologicarum, Quæ Celeberrimi Theologi D. Justi Christophori Schomeri Collegium
Anti-Calvinianum, a multis avide desideratum : exhibent ...**

Tertia : Cap. XI. De Christo

Rostochii: Typis Nicolai Schwiegerovii, 1706

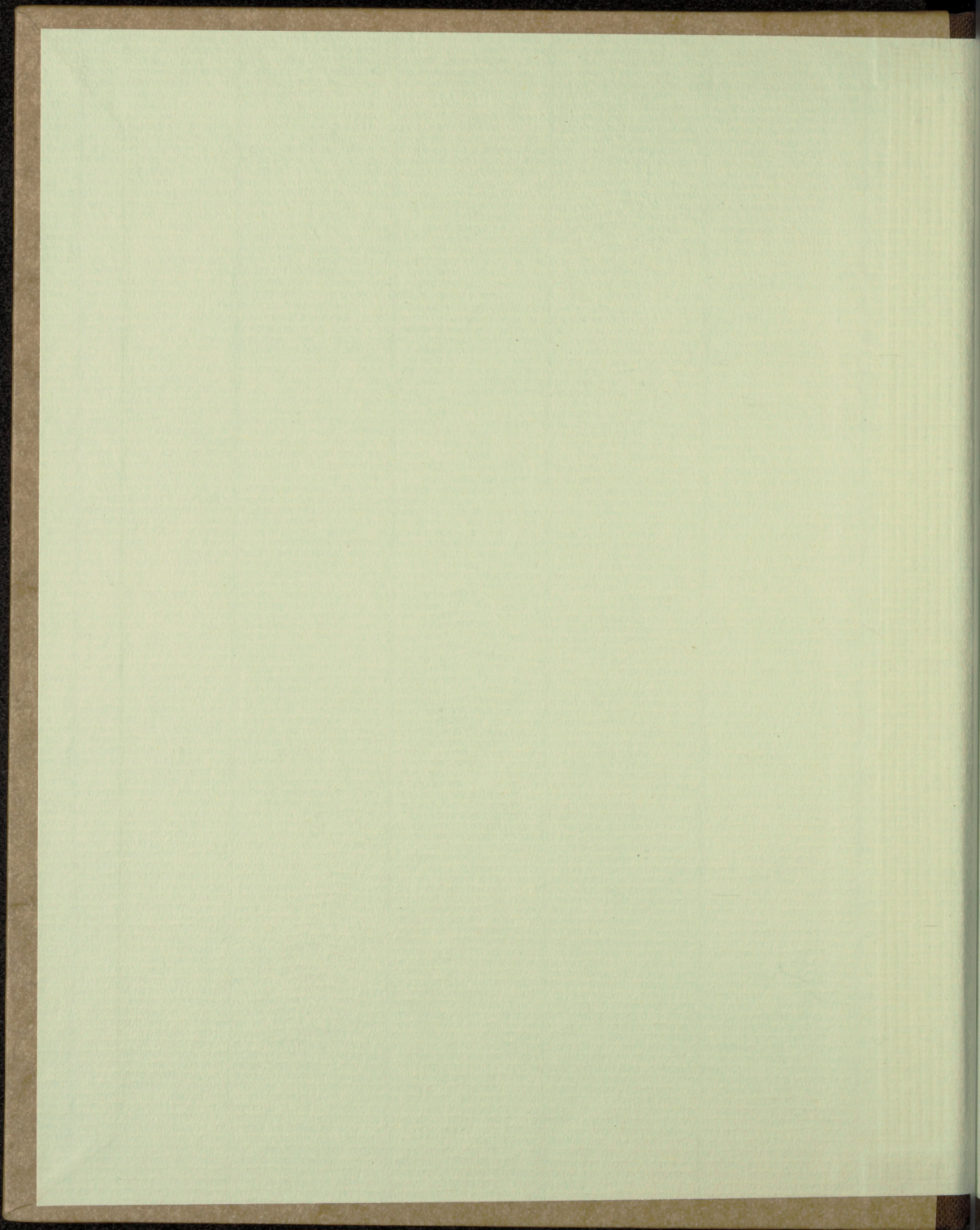
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1032790695>

Band (Druck) Freier  Zugang



RU theol. 25.Sept.1706
Engelcken, Henr. Asc.

16





31. 2
748
54

I. N. J.

DISSERTATIONUM THEOLOGICARUM,

Quæ

Celeberrimi Theologi

D. JUSTI CHRISTOPHORI SCHOMERI

COLLEGIUM
ANTI-CALVINIANUM,

à multis avidè desideratum, exhibens,

TERTIA, III

sistens

CAP. XI.

DE

CHRISTO,

Quam

CONSENSU SUMME REV. FACULTATIS THEOL.

PRÆSIDE

DN. HENRICO ASCANIO

IN OBEREN

Phil. & SS. Theol. D. hujusque P.P.

d. 25. Sept. Anno 1706. H. L. Q. C.

publicæ disquisitioni proponit

RESPONDENS

ANDREAS WILHELM.

Wiebbeking / Hamb.

S. S. Theol. Stud.

1706

ROSTOCHII, Typis NICOLAI SCHWIEGEROVII, Ampl. Sen. Typogr.

Universitäts-
Bibliothek
Rostock

V I R O
Nobilissimo atqve præstantissimo
DOMINO
JOH. HENR.
Biebbeking/

Reipubl, Hamburg, Civi primario ac Mercatori spectatissimo,

Parenti suo, tum ob amorem paternum plurimaque alia beneficia, tum imprimis studiorum suorum promotionem, omni honore ac filiali pietate colendo deveniendo,

DISSERTATIONEM HANC THEOLOGICAM,

præmisso pro incolumitate ipsius pariter ac felicitate omnigena voto ardentissimo,

ea, quæ par est, observantia

Dat, Dicat, Dedicat

RESPONDENS,

CAPUT XI. DE PERSONA ET OFFICIO CHRISTI.

Quaestio I.



N Filius DEI humanam naturam assumens illi hypostasi suam divinam verè & realiter communicaverit? Resp. aff., qvìa 1) per incarnationem suam carnia seu humanae naturæ, perinde ut pueri, participes factus est, Ebr. 2, 14, nobisque per omnia similis, v. 17, ita ut humana natura jam de essentia personæ sit, & in identitate personali idem sit essentialiter & Deus & Homo Rom. 9, 5. Luc 1, 35. Hinc argum. I. Qualiter pueri participes fiunt carnis & sanguinis, ita & Christus; atqvi pueri ita, ut caro & sanguis in illorum hypostasi subsistat, E. II. Ubi eadem Persona est DEUS & homo, ibi datur subsistentia utriqve naturæ eadem, Atqvi hic, E Identitas autem illa personæ cum sit à subsistentia, necessariò illa utriqve naturæ eadem est, alteri ab æterno propria, alteri in tempore communicata. 2) Negat à humana naturæ subsistentiâ communicatâ, necessariò ponitur propria, & sic personæ divisio introducitur, cum absqve subsistentia res nulla esse possit.

Contra 1. Calviniani pleriqve, ut Zanchius l. 2. de nat. DEI c. 1. n. 3, Martinius l. 2. de pers. Christi p. 571, Massonius P. 2. anat. p. 596, Wendelinus l. 1. Christ. Theol. c. 16, Maresius Synopsi Theol. elenchr. controuv. 4. p. 107. & 113 &c. negant, communicationem hypostaseos divinæ carni Christi factam esse, & pro eâ sustentationem personalem humanæ naturæ in & à Filio DEI, substituunt. Unde & humanam naturam tantum adjunctum τῷ λόγῳ appellare solent. II. Cartesiani, ut Wittichius Theol. pac. §. 226, 229. & Allinga in decalibus erot. p. 327. &c., neque sustentationem personalem volunt, sed substantialem tantum; quæ nihil aliud fit, quàm conservatio ejus in statu unionis, in quo est, & Burmannus l. 5. synops. Theol. c. 9. §. 3. unionem personalem ponit in operatione per humanam naturam

H tan-

tanquam per instrumentum facta, eamque comparat cum nube & voce aërea, quæ præsentia divinae quondam symbola fuerunt.

Interesse omnium est negatio communicationis priorum, quæ ipsa sequitur negationem omnipresentiæ, in humanâ naturâ Christi. Cartesianorum speciatim est essentiæ divinæ descriptio per cogitationem meram, ejusque negata ad corpus, aut rem quamvis extra se relatio omnis præter eam, quæ operationis est.

Obj. I. Subsistentiam esse incommunicabilem vi definitionis. Resp. Incommunicabilis est alteri personæ, non alteri naturæ.

Obj. II. Si character hypostaticus, per quem natura subsistit, communicetur, jam humanam naturam esse ab æterno à Patre genitam, quod absurdum. Resp. 1.) Non character, sed actus est hypostaticus, qui communicatur, & per quem propriè natura subsistit. 2.) Etsi non humana natura, tamen homo est, ab æterno à Patre genitus per illam subsistentia communicationem.

Obj. III. Si naturæ humanæ communicatur actus personalis, eam fieri personam, & sic dualitatem personarum introduci. Resp. Si communicatur actus personalis distinctus ac proprius, fit persona; alioquin subsistit tantum in personâ.

Obj. IV. Terminum tamen communicationis esse ambiguum & cavillationi hæreticæ obnoxium; ideoque rem relictius per vocem sustentationis personalis declarari. Resp. 1.) Terminus communicationis usu & explicatione ecclesiæ jam ita celebris est, ut frustra prætexatur ambiguitas. 2.) Ambigua potius & suspecta meritò est vox sustentationis personalis, quæ etiam in unionem parastaticam cadere potest.

Obj. V. Esse hanc non nisi logomachiam, cum de re utriusque sit consensus, quòd unica persona τὸ λόγῳ in duabus subsistat naturis, divinâ & humanâ. Resp. 1.) Si id candidè profitentur adversarii, non est, quod communicationem subsistentiæ magis avertentur, quàm sustentationis vocem fati jejunam & ambiguam. 2.) Aliud tamen timere jubent, præter alias hypothesen infra examinandas, similia Calvinistica, ut Antwerpia Oceano adjacens, gemmæ annulo infixæ, planetæ in orbe suo currentis, &c, quæ collegit Frid. Petri in Nestorianismo Calvin. c. X. p. 165, & quæ novissimè addunt Cartesiani. 3.) Quin & ipsa hæc confessio est ambigua, dum

dum non explicatur, quâ ratione subsistat in utraqve naturâ persona, essentialiterne an accidentaliter, an in utraqve tanquam hypostaticè propriâ, an verò in alterâ tanquam in domicilio.

Quæst. II. An aqve post incarnationem, atque ante illam, subsistentia τῷ λόγῳ & natura divina rectè tribuatur? (quæ quæstio nuper in Belgio à Cartesianis mota.) Resp. aff.: quia 1) identitas persona divinæ continuatur perpetuo Heb. 13, 8. Mich. V, 2. Apoc. 1, 8, 17. &c.: ubi autem subsistentia variatur, variatur persona. 2) Naturæ divinæ tribuuntur actiones etiam post incarnationem, AB. XX, 28. Job. 3, 17, ut & τῷ λόγῳ, Job. 1, 14. Apoc. 19, 13. &c. E. & subsistentia, sine quâ non sunt actiones.

Contra Wittichium Theol. pac. §. 226. 228. & in append. quæst. 155, 158, docet: divinam naturam Filii ab æterno quidem habuisse subsistentiam, quatenus non erat conjuncta cum aliâ naturâ; post incarnationem autem id dici non posse, adeoque jam non naturam divinam, sed potius θεῖον ὄντως rectè dici subsistere. Non opus tamen esse censet, ut dicat, Filium DEI personalitatem priorem perdidisse, eò quod sic videatur personalitas aliquid positivum esse.

Interesse ejus est in definitione subsistentia, quòd sit mera negatio conjunctionis cum alio.

Qu. III. An per incarnationem humana Christi natura cum divinâ vera atque immediata unio facta sit? Resp. aff.: quia 1) natura divina τῷ λόγῳ non est aliquid à persona diversum, adeoque extremorum in personæ identitate tanquam communi termino facta conjunctio, immediata est. 2) Persona carnem assumens à naturâ divinâ denominatur Job. 1, 14, 1 Tim. 3, 16; Deus autem est natura divina subsistens, non sola subsistentia.

Contra Beza P. 1. resp. ad coll. Momp. p. 183, Daneus in Exam. libri Chemnitiani c. 4. p. 81, Sohnius in exeg. art. 3. Aug. conf. p. 227, Scharpus in cursu Theologico p. 719, aliique docent, propriè non naturam, sed personam esse incarnatam; adeoque unionem naturæ utriusque inter se non esse nisi mediatam, mediante nempe personâ.



Intèresse non aliud est, quàm studium contradicendi, ut eò magis communicatio naturarum & idiomatum negari possit.

Obj. 1) Personam esse propriam, naturam communem reliquis Deitatis personis; quam si incarnatam dicas, ad totam S. Trinitatem incarnatio æqualiter pertinebit. Resp. Loquimur non de naturâ ut sic, sed quatenus subsistit in personâ Filii ejusque caractere hypostatico notata est.

2. Ita divinam naturam factam esse carnem, si perinde ut persona, carnem assumpsit. Resp. Differt unio & assumptio à metamorphosi aut synonymia. Anima & corpus sibi invicem immediatè uniuntur; non tamen anima corpus est.

Qu. IV. An propositiones personales sint tantùm titulares & verbales, an verò reales? Resp. aff. post. neg. prius, quia forma prædicati subjecto realiter, non secundum apparentiam & opinionem tantùm vulgi aut inanem prætensionem competit, qualiter à Rom. Pontifice creantur Episcopi titulares, & in politicis Reges & Principes dantur; neque ex ullâ aliqâ *ἕσει* & habitudine relativâ, sed ex realissimo fundamento, unione nempe personali, dum 1) ex illâ ram vere homo Deus, & Deus homo factus est, quàm verè Adamus spiritus vivens, 1 Cor. XV, 45. 2) Prædicationes illæ quæstioni, non de nomine, sed de re, quis sit, non tantùm, quis vocetur, institutæ, respondent, Matt. 16, 15, 1 Cor. 15, 47; de quâ confessione laudatur Centurio Marc. XV, 39.

Contra Beza resp. ad coll. Momp. p. 91. hunc prædicandi modum esse verbalem, non realem, censet. Zanchius l. 2. de incarn. qv. 12. Danew, Hessander & alii communicationem naturarum nominatenus fieri, non quoad rem ipsam, carnemque appellari tantùm, non esse Deum, docent, nempe ut uxor Electoris propter sebesin conjugalem vocatur Electrix, quod Zanchii l. c. & Alstedii P. 5. Theol. polem. p. 609. simile est: ideoque analysin ἀνωμαστικὴν talem instituit Beza coll. Momp. 294, ut, Homo est Deus, idem sit, ac: Filius Dei, qui unitus est humanitati, & deitas ejus est Deus, atque ita sub voce hominis ipsa Deitas intelligatur. Marcellinus autem in nova synopsi Theol. elencht. p. 116, naturas de se mutuò prædicari, omnino negat, sed per subjectum intelligi vult personam. Interim non tantum Ursinus in explic. catech. qu. 47, Crocius in Syn. Theol. l. 4. c. 2, Heidelbergenses im ausführlichen Bericht / p. 10.

p. 10. Sc. communicationem naturarum concedunt, sed & addunt iidem Heidelbergenses, ut & Job. Bergius in analysi doctrinae de personâ Christi Tb. 83, calumniam esse nostram, quod Reformati illam negent, aut verbalem tantum faciant; limitantes nihilominus & communicationem & prædicationem illam, ut intelligatur realis in personâ, non naturarum respectu.

Interesse illorum est in negatâ communicatione idioma-
matum.

Obj. I. Inter partes unitas, quantumvis intima credatur unio, ut est formæ & materiæ, animæ & corporis, non esse tamen eam communicationem, ut prædicationes de se invicem sint reales, nisi tantum respectu totius. Resp. 1) *Falsa est hypothesis, & experientia atque communi hominum notioni repugnat, formam materiæ, animam corpori non communicari. Quid enim habet formam nisi materia, quid habet animam nisi corpus?* 2) *Quod prædicationes inde ortæ in naturâ sint paronymicæ aliter atque in hoc mysterio, inde est, quod huic nulla unio in rerum naturâ similis sit.*

Obj. II. Subjectum in iis propositionibus esse concretum, adeoque propriè personæ, non naturæ vocem; ideoque realitatem propositionis respectu naturarum non requiri. Resp. Si natura in concreto expressa semper idem est, quod concretum personæ, etiam anima & corpus concreta personæ erunt, quod absurdum. *Distingvendum itaque in personâ Christi est concretum personæ, quod est CHRISTUS Θεάνθρωπος, à concretis naturæ, quæ sunt, DEUS & HOMO.*

Qu. V. *An propositiones illæ personales convenient cum regulis logicis propositionum in naturâ obviarum, an verò sint planè inusitatae?* Resp. neg. prius, aff. post.: quia 1) *in naturâ, unde regulæ Logicæ petuntur, huic mysterio nihil simile est, ut adeò rectè Christus admirabilis vocetur Esa. 9, 6.* 2) *Omnis illarum propositionum explicatio, quæ ad usitatam formam reducuntur, veræ fidei fraudi est, naturarum inter se commercium arctissimum tollens.*

Contra Henricus à Dieß in enchir. Theol. L. 16, p. 87, Altingius P. 2. ll. CC. p. 480, aliique illas usitatas & logicas prædicationes vocant. At Job. Bergius in analysi doctrinae de pers. Christi Th. 86. illas quidem in-



usitatas propositiones esse ait; sed ad regulares quodammodo revocari posse.

Interesse illorum est in negatâ communicatione naturarum.

Obj. Prædicationes illas, si intelligantur de personâ, esse vel *essentiales*, quâ species de individuo prædicatur, vel *identicas*, quâ idem de eodem dicitur; si de naturâ, vel *synecdochicas* partis pro parte, vel *accidentales*, quibus adjunctum prædicatur de subjecto, vel accidens prædicabile de accidente prædicabili in concreto. Resp. 1) *Deus & homo sunt disparata*, quæ sibi non subordinantur ut genus & species. 2) *Propositiones identice* seu formaliter seu æquipollenter tales, *vocum* potius quàm rerum *rationem habent*, & *versantur in terminis*, non quomodocunque, (alioquin omnis propositio vera esset identica) sed *simpliciter synonymis*, v. gr. prædestinati sunt electi, Spartani sunt Lacedæmonii; in his verò personalibus rei ipsius explicatio traditur, non *vocum synonymia*. 3) Si maximè Deitas & humanitas quasi partes respectu ejusdem personæ dici possint, non possunt tamen Deus & Homo; quippe quæ seorsim hic sumi aut intelligi nequeunt, ut alius sit Deus, alius homo, *nec*, si possent, *ulla datur talis synecdoche in naturâ*, quâ pars de parte prædicetur, *esse attributum* partis de alterâ parte prædicari quandoque soleat. 4) *Prædicationes accidentales non sunt nisi paronymice*; hæ verò sunt *synonymice in personâ*. Non enim $\delta \Delta \epsilon \gamma \Theta$ tantum est *ἐν τῷ πρῶτῳ*, sed & *οὐκ ἔστι* factus. Joh. 1, 14.

Qv. VI. *An idiomata naturarum in Christo de se mutuo prædicentur prædicatione impropria & verbali tantum, an verò reali & propria?* Resp. aff. posterius, neg. prius; quia 1) *promiscua illa subiecti ab utraque vel alterutra natura denominatio* docet, prædicatum ad personam totam, quatenus utraqve naturâ constat, pertinere, *vid. Joh. 8, v. 58. c. 6, 62. 1 Joh. 1, v. 1, seq.* 2) *Crimen interfectium ex naturâ interfecti divinâ atrocius æstimatur* 1. Cor. 2, v. 8. *Act. 3, 15. Zach. 12, 10. Matt. 21, 38. seq.*, & *fructus passionis exinde infinites nobilior*, *vid. Rom. 8, 32. Ebr. 7, 26. Ec. c. 9, 14. 1 Joh. 1, 7, & præcipuè Act. 20, 28, ubi sanguis naturæ humanæ DEO dicitur proprius*; unde & in divinam naturam hanc passionem suo modo redundare necesse est. 3) *Actiones & passionis sunt sup-*
posi-

positorum, nec de natura aliqua simpliciter & seorsim dici possunt; Suppositum autem seu persona Christi non est aliquid tertium à duabus naturis.

Contra Massonius anatom. T. 1. c. 10. p. 327. Wendelinus l. 1. Christ. Theol. c. 16. p. 315. Chamier. T. 2. pansir. l. 4. c. 2. §. 2, prædicationes illas respectu personæ quidem reales, respectu naturæ alterius verò tantum verbales esse docent; imò realiter falsas esse ait Piscator volum. 1. Theol. Theol. L. X. §. 23. Hinc Beza vol. 1. p. 695. in lib. quæst. 15 resp. & Martyr in dial. p. 35. Sc. negant, reverà Deum seu τὸν λόγον in carne suâ passum esse, & phrasin illam Beza in coll. Momp. p. 207. ita interpretatur, quòd, DEUS est passus idem sit, ac, Caro Deitati unita est passa, quam vocat synecdochen Ursinus P. 2. expl. catech. qu. 37, eamque duplicem facit Piscator in resp. ad elenchos Buscheri c. 16. p. 574, primò membri, ut DEUS est passus idem sit, quòd, Christus est passus; deinde integri, ut Christus iterum idem sit, quòd caro seu humana natura; quæ eadem est Zwinglii ἀλλοσίωσις, quam larvam Diaboli Lutherus vocavit; Wendelinus verò l. c. p. 374. diabolicè i. e. calumniosè traduci ait.

Interesse illorum est studium contradicendi, ut eò fortius secundum genus communicationis idiomatum negetur.

Obj. I. Si æternitas etiam humanæ naturæ, & passio divinæ realiter appropriatur, necesse esse, ut humana natura æterna, & divina patibilis sit. Resp. Aliud est ad divinam vel humanam naturam suo modo pertingere illique attribui, aliud, directè de illâ enunciari. Occisione & vapulatione hominis non corpus tantum, sed anima etiam læditur, etsi anima nec occiditur, nec vapulat directè & per se.

II. Ipsum Petrum restringere passionem Christi ad carnem 1. ep. 2, 1, & sic passim nostros quoque Theologos. Resp. Restrictio illa non est exclusiva vel personæ vel naturæ alterius ab omnî reali attributione prædicati; sed distinctiva idis prædicis seu formalis attributionis à communicativa, ut cum hominem vulneratum esse capite dico; non à reliquo hominis læsionem simpliciter excludo, sed propriam partem, in quâ recepta sit affectio, in totum hominem & ipsum adeò animum redundans, ostendo.

III.

III. Etiam Lutherum in confessione de cœnâ synecdochicè admittit in his phrasibus. Resp. Grammaticam admisit, quâ totum capitur propter aliquam partem in accusativo illatam, quæ est in verbis & syntaxi, ut: *Christus passus carnem*: i. e. quoad carnem: Rhetoricam verò partem pro parte adeò non admisit, ut potius dicitur *ferte damnet*, vid. T. 3. Jen. Germ. f. 456. seq.

IV. Meram hic esse *λογωμαχίαν*; cum solam humanitatem passam, non privativè & cum exclusione personæ divinæ, sed distinctivè intelligant Calviniani ad excludendam Eutychemis & Theopaschitarum hæresin, ne essentia ipsa divina passa esse credatur. Resp. Nimis ambiguae sunt Calvinianorum declarationes, cum in personâ subsistunt, & à divinâ naturâ passionem simpliciter removere, non tantum, ne formaliter, sed & ne appropriativè quidem de illâ dici agnoscat, ut res semper eo redeat: non humanitatem quidem separatam, sed personæ ejus unitam, qui & Deus est, solam passam esse; quâ ratione à divinâ naturâ passioni verum pondus non accessit.

Qv. VII. An præter illam idiomatum mutuam appropriationem, quæ primi generis nobis dicitur, ex eadem unione personali humana Christi natura speciatim divinam majestatem & dona infinita, quantum ad possessionem, denominationem & usum, verâ & reali communicatione consecuta sit? Resp. aff.: quia 1) gloria ante mundum habita Job. 17, 5, & dona non ad mensuram Joh. 3, 34, Christo in tempore concessa esse dicuntur. Quod autem in tempore datum est, non nisi secundum humanam naturam datum esse potest. 2) Gloria unigeniti à Patre, quæ non nisi divina est, in ipso quatenus incarnato apparuit, Job. 1, 14, & per miracula se exeruit c. 2, 11. 3) Omnis plenitudo Deitatis in ipso habitat *σωματικῶς*, non scheticè five umbraticè, sed tanquam in proprio corpore, per figuras quasdam (utiqve non nisi incarnationis mysterium & officium respicientes) adumbrato, Col. 2, 9. 4) Natura unitorum, quorum unum instar actus, alterum instar potentiae est, talem permeationem & *βελτίωσιν* uniti ab unito etiam in rebus naturalibus docet, e. gr. anima & corpore, ferro & igne, tam ex veterum quam recentiorum Physicorum hypothese.

Contra

Contra I. Beza vol. 2. def. contra Selnececerum p. 461, L. Crocius afferi. p. 512. Et. negant plura præter unum esse communicatio- nis idiomatum genera. II. Daneus P. 1. Isag. Christi. c. 47. admittit quidem tria, sed secundum hoc (ipsi tertium) explicat de donis fini- tis humanae Christi naturæ communicatis. III. Sadeel de hum. Christi nat. c. 3. p. 191. Sobnius T. 2. in tertium art. Aug. Conf. p. 410, & plures alii, dona etiam finita tantum Christo largiuntur, sed data à Patre & Sp. Sancto, non communicata per unionem hy- postaticam. IV. Plures dona infinita data esse concedunt, sed perso- na, non natura, vel etiam natura divina in relatione opposita ad exi- nanitionem, quos indicavimus c. IV. qu. 3. V. Omnes in eo consentiunt, quod humanæ naturæ infinita dona divinæ ma- jestatis realiter communicata non sint, idque integris tractatibus oppugnarunt plurimis, quos longo ordine enumerat Massonius P. 2. anat. p. 384.

Interesse illorum est in fortiore oppugnatione omnipræ- sentia Christi humanæ naturæ.

Obj. 1. Finitum non esse capax infiniti, sic nec humanam natu- ram divinorum idiomatum. Resp. Non est capax capacita- te activa, ut, quæ infinita sunt, comprehendat; tamen capa- citate passiva, ut iis comprehendatur, permeetur atque illu- stretur.

II. Ita sequi naturarum exagvationem, ut humana natura trans- eat in ipsam Deitatem, imò sit Deus; cum essentia & idioma- ta divina non differant. Resp. Differentia insignis est inter modum habendi per essentiam, & habendi per unionis gratiam. Divi- næ naturæ idiomata illa propria sunt & manent, in humanâ tantum per communicationem se exerunt; quæ res ex quali- tatum anime in corpore & ignis in ferro eminentia satis illu- stratur.

III. Donorum in Christo & consortibus ejus esse tantum graduum differenciam, juxta Psal. 45, 8. Ebr. 1, 9. Resp. 1) Etiam ea, quo- rum diversa ratio est, in certo tertio comparari possunt, & ita hic donatio ipsa, non modus donandi, aut donum datum, comparata esse intelligi possunt. 2) Comparatio Logica etiam est infiniti ad fini- tum, nec requirit proportionem mensuram, qualem Mathematicis ex- hibet. 3) Particula ׀ (præ) apud Hebræos non tantum com-

I para-

parativum, sed & exclusivum sensum habet, ut *Psal. 118, 8. 9. conf. Luc. 18, 14.*

IV. Donorum illorum concessionem non naturæ Christi divinæ adscribi, sed Patri *l. c. Ebr. 2, 7. Mat. 11, 27. Dan. c. 7, 13. Ec. & Spiritui S. Act. X, 38. Esa. 60, 1. Resp. Hæc sunt subordinata, non opposita; quia enim 1) Filius & naturam divinam habet à Patre, & ab eodem ad sui incarnationem totamq; œconomiam missus est, omnia etiam, quæ per naturam divinam & per exaltationis statum humanæ naturæ obveniunt, à Patre rectè dicuntur obvenire. 2) Quia opera ad extra effectivè considerata sunt communia, & sic ipsa conceptio Christi & incarnatio Sp. Sancto adscribitur *Luc. 1, 35;* etiam quæ incarnationem sequuntur, eidem accepta feruntur.*

V. Verba *Job. 3, 34 de donis datis non ad mensuram, vel de datione æterna continua secundum divinam naturam, vel de negatione mensuræ certæ & paræ posse intelligi. Resp. 1) Datio æterna non est datio Spiritus, cum Spiritus in signo rationis seu conceptu nostro vel ordine concipiendi, ordine processionis generationem Filii, utpote à quo procedit, sequatur. 2) Datio illa dicitur respectu missionis & loquelæ œconomice ad homines; ergò respectu humanæ naturæ. 3) Loquela hæc à datione Sp. Sancti deducta sequitur visionem cœlestem, quæ fuit in Filio vel ante missionem *v. 32. E.* simpliciter infinita est, ut visio, ita & datio Spiritus. 4) Quas voces S. Scriptura non limitat neque in eodem neque in aliis parallelis locis, eas neque nostrum est limitare.*

VI. Meram hic esse logomachiam, cum Calviniani, humanam naturam infinita illa Deitatis propria gloria refulgere ea quodammodo ratione, qua anima in corpore, ignis in ferro, elucet, & totum Christum divinis gaudere idiomatibus, concedant; sed ambiguas tantummodo ἀκρολογίας illas evitare velint, quibus videntur idiomata divina in naturam humanam transfusa esse, eiqve formaliter inhærere. *Resp. Concessionem illam Calvinianam nec sunt perpetuam, quæ ab omnibus fiant, nec satis disertam, quia 1) fulgorem idiomatum divinorum non in se, sed in effectu intelligunt, quo humana natura ex gloria divinæ participet dona ab essentialibus Dei idiomatibus distincta, quæ Bergii declaratio est, im Unterscheid und*
Ver,

Vergleich qv. 34, & anal. *controv. de pers. Christi* 0. 247. 2) *Propositiones subjecti abstracti nihilominus volunt esse improprias, ut humana natura accipiatur pro homine, & homo pro persona τὸ λόγῳ, vid. admonitio Neostadiensis p. 68, & hinc nos etiam ἀνευλογίας accusant.* 3) Totum Christum, & totum Christi passim opponunt, uti notum. 4) Corpus propriè ab anima vitam, ferrum ignitum propriè vim urendi habere, malunt negare, qvam communicationem priorum concedere, ut *Wendelinus l. 1. Chr. Theol. p. 255, & admonitio Neostadiensis c. 8. p. 235.*

Qu. II. *An ergò Christus secundum humanam naturam infirmita, tam ad externos quam internos gratiæ effectus, virtute atqve potestate polleat?* Resp. aff. quia 1) accepit potestatem simpliciter omnium, *Job. 3, 35. Matt. 11, 27, & omnem potestatem in cælo & in terra, Matt. 28, 19. Eph. 1, 21, eamqve ut Filius hominis Dan. 7, 13. f., & agnus occisus, Ap. 5, 12, quæ ipsissima descriptio est παντοκράτορος* 1. *Par. 30, 11. Psal. 103, 19. Matt. 11, 25.* 2) Accipit potestatem omnis carni, ad dandam credentibus vitam aternam, *Job. 17, 2, & instituendum universale iudicium, Job. 5, 22, & quidem, quatenus vel quia filius hominis est, v. 27, quæ prædicata Deitatis propria sunt, Num. 16, 22. c. 27, 16. & Gen. 18, 25.* 3) Ipsa etiam caro Christi vivifica est, *Job. 6, 51. 55. 58, & sanguis ejus mundat ab omni peccato, 1. Job. 1, 7. Ebr. 9, 14, uti & remittendi peccata potestas Filio hominis data est, Matt. 9, 6, quod nonnisi Deitatis idioma est, Mich. 7, 18.* 4) Ad miracula à Sp. Sancto unctus est, *Act. X, 38, utiqve secundum humanam naturam; unde cum potestate imperavit fluctibus maris, Matt. 8, 26, & immundis spiritibus Luc. 4, 36, idqve digito Dei, Luc. 11, 20, quâ virtute & alios instruxit, Mar. 16, 17, & c. Act. 3, 6. c. 4, 10.* 5) Ipsa etiam Sp. S. missio effectus est ejus, quatenus exaltati, *Job. 16, 7. Act. 2, 33, & quatenus dona à Patre accepta habentis, Psal. 68, 19. Eph. 4, 8; adeoque secundum humanam naturam.*

Contra I. Calviniani ad unum omnes humanæ Christi naturæ communicatam omnipotentiam denegant, ut admonitio Neostadiensis c. 8. p. 255, Wendelinus l. 1. Christ. Theol. c. 16. p. 267, & virtutem, licet Angelicâ omni majorem, tamen creatam & limitatam tantum, ipsi largiuntur, ut Beza in coh. Momp. p. 279, Bergius in

anal. contro. de person. Christi §. 246. II. Meritorie quidem, non tamen efficaciter, carnem Christi vivificam esse docent, ut Polanus l. 6. *Synt. c. 16. Massonius T. 2. anat. p. 422. &c.*, nisi ad *synecdochen* (vetam) recurrant, ut Zanchius de incarnatione p. 187, aliiqve. III. Hinc idem Zanchius p. 424, 427, Sohnius & alii plures negant, etiam virtutem remittendi peccata Christo secundum humanam naturam competere. IV. Missionem Sp. Sancti pari modo illi abrogat Polanus l. c. ut & admonitio Neostadiensis. V. In ipsis etiam miraculis eam non nisi instrumentaliter se habuisse censent Zanchius p. 418, Massonius P. 3. *anat. c. 3. p. 31, Danaus, Pareus & alii.*

Interesse ipsorum est in generali negatione omnis communionis majestatica.

Obj. I. Non esse Christo potentiam dandi sessionem ad dextram & sinistram suam, *Matt. 20, 23.* Resp. 1) Negatio illa, ut ex opposicione clarum est, non respectu causæ efficientis, sed respectu objecti intelligenda est; quâ ratione Christo nulla potentia, sed tantum *περὸς τὸ ἀδελφία* denegatur. 2) Potentiam illam constituendi homines in throno suo ipse sibi tribuit *Apoc. 3, 21.*

II. Christum omnia sibi subjecta habentem & ipsum Patri subjici, *1. Cor. 15, 28*, adeoque minore potentia frui. Resp. Ipsa omnipotentia divinæ communicatione Filius subjicitur, quia nempe non diversa aliqua à Patre potentia, sed ipsissima illa fruitur. Quia enim Patris & Filii una est potentia, hinc sicut animæ corpus subjicitur, ipsa virtutis communicatione accepta, ita humana natura Filii subjicitur divinæ, & per consequens Patri.

III. Christum secundum humanam naturam mortuum esse; adeoque cum vitam posuerit, multò magis virtute vivificandi caruisse. Resp. Distingvendo 1) inter statum exinanitionis & exaltationis. 2) Inter abdicationem possessionis & fruitionis.

IV. Sp. Sanctum à Christo secundum humanam naturam originem non habere, sed ipsum potius à Sp. S. unctum esse; adeoque nunc inversâ ratione eundem mittere non posse, nec Deum creature subjici. Resp. 1) Non alia est virtus missionis, quàm processions, etsi alii naturæ communicata; unde à tempore communicationis mittitur, quia id in tempore fit, non procedit, quia id æternum est. 2) Unctio plenaria Spiritus, quæ humanæ naturæ obtigit, facit, ut eum, quem sic acceperat, mittere etiam & imper-

pertiri aliis possit. 3) Calviniani Sp. Sanctum Filio, quâ Deo, subijci ex missione non concludunt; ergo neque quâ homini illum subijci, exinde concludant. 4) Humana Christi natura non est mera creatura, sed natura filii Dei in unitate personæ existens.

V. Ita duas produci omnipotentias, aliam divinæ, aliam humanæ naturæ. Resp. 1) Omnipotentia sui *communicatione non multiplicatur.* 2) Calviniani potius omnipotentiam duplicem statuunt, cum humanæ naturæ potentiam à divinâ diversam, quæ ratione objectorum infinita & immensa sit, tribuunt, ut Zanchius, Bergius & alii.

VI. Vivificationem & remissionem peccatorum etiam de virtute dependente & ministeriali dici posse, ut de Apostolis & ministris ecclesiæ; adeoque divinum idioma non involvere. Resp. 1) Vivificatio talis Christo tribuitur, qualis est ejus, qui habet vitam in seipso, Job. 5, 26, & princeps vitæ, Act. 1. 3, 15. 2) Remissio peccatorum talis, ob quam sibi arrogatam blasphemiam accusatur Matt. 9, 2, 3, i e. quæ soli Deo competit

VII. Et hic non nisi logomachiam esse, cum concedant Calviniani, etiam carnem esse vivificam ratione efficacæ, illique virtutem vivificandi inesse secundum denominationem intrinsecam, eamque datam esse infinitam. Resp. Concedunt sub explicatione mentali, nempe 1) ratione efficacæ alienæ, cum quâ unita sit. 2) Inesse intrinsecè, sed finitam aliquam, non infinitam & divinam. 3) Datam infinitam, sed personæ, non ipsi carni.

Qu. IX. An & omniscientia verè divina humane Christi natura communicata sit? Resp. aff. quia 1) non tantum omnes sapientie thesauri in ipso absconditi sunt, Col. 2, 3, (qui locus multis ad- versariorum exceptionibus patet) sed & ipse omnia velle dicitur, Job. 16, 30. c. 21, 17, idque ex Spiritu, quo unctus est non ad mensuram, Esa. XI, 2. Job. 3, 34. 2) Ipsi vindicatur καὶ ὁμοιωθήσεται Job. 2, 24, Sc. conf. Luc. 5, 22. c. 6, 8. c. 9, 47. Apoc. 2, 23, quod ad analogiam reliquorum idiomatum communicatorum de humanâ etiam naturâ meritò intelligitur. 3) Quia inde, quod per exaltationem caput ecclesiæ factus est, ejus sortem observat, Apo. 2, 2. 13, 19 Sc. calamitatibusque adest, Ebr. 2, 18, orbem etiam judicaturus, Job. 5, 27. Act. 17, 31, quod omniscientiam requirit, utique secundum eam naturam, secundum quam exaltatus & judicaturus est.



Contra I. Palatini in admon. Neostad. c. 3. p. 95, Zanchius de incarn. p. 281, & Calviniani passim negant, divinam omniscientiam humanæ Christi naturæ communicatam esse. II. Iidem Palatini c. 1. p. 23. Beza in coll. Momp. p. 304, & plerique omnes negant, in specie καὶ ἐν ἰσχυρίᾳ eidem etiam in statu exaltationis competere. III. Largiuntur illi quidem supernaturalem quendam scientiam & sapientiam, quæ Angelica major sit & incomprehensibilis, sed divinâ tamen minor, quam Bergius in anal. contrav. de pers. Christi §. 285, similem divinæ sapientiæ, non æqualem, vocat.

Interesse illorum hic idem, quod quæst. precedente

Objic. I. Si ex unione personali fluit omniscientiæ communicatio, nullam causam esse, quare non æque corpus, ac anima Christi, dicatur omniscium; quod absurdum. Resp. Communicatio facta est secundum operationem, & secundum eas humanæ naturæ partes, per quas cujusque generis operatio exeritur.

II. Sic committi errorem Monotheletis affinem, cum in Christo negatur duplex intellectus, & omnia intellectui divino adscribuntur. Resp. non negatur, sed stabilitur duplex intelligendi principium, cum scientiâ alterâ in hæsitâ & habituali, qua formaliter, alterâ communicatâ, qua participativè intelligat, anima Christi gaudere dicitur.

III. Christum ignorasse diem adventus sui Mar. 13, 32. conf. Act. 1. 7. Resp. Dist. inter statum exaltationis & exanationis. Act. 1, 7. negatio illa de Filio Dei non occurrit.

IV. Calvinianos scientiam animæ Christi ratione objectorum concedere esse infinitam, quæ proveniat ab intuitionem totius Dei; quâ dum fruatur, etiam pertingat ad cogitata cordis: quin & inter scientiam unionis & visionis eos distingvere; adeoque nullam esse sententiæ reale discrimen. Resp. 1) Calviniani tamen divinam omniscientiam hæc concessione Christo datam esse non intelligunt, utpote quæ non objectivè tantum, sed & perfectivè infinita est. 2) Infinitum ajunt non actu, sed potentiâ, quatenus successivè ad cognitionem rerum omnium, absque objecti limitatione, potest procedere. 3) Limitant etiam infinitatem ad ea, quæ sunt visionis, nempe actualiter facta vel futura, non volunt autem, ut complectatur etiam, quæ sunt simplicis intelligentiæ, seu merè possibilia; 4) distingvunt inter visionem totius Dei &

tota-

totalem ; 5) *καρδιογνωσίαν* non directam, sed reflexam, in Deo nempe quatenus in speculo observatam, intelligunt ; 6) *Scientiam unionis* per lumen extraordinarium Sp.S. & voluntariam (adeoque particularem & temporariam) *objectorum communicationem* describunt, ut Walæus in Ll. CC.

Qu. X. *An Christus etiam secundum humanam naturam propter unionem personalem, sit omnipræsens.* Resp. affirm. quia 1) eadem phrasi, quâ omnipræsentia Dei describitur *Jer. 23, 24*, omnia implere dicitur, *implectione illâ, quæ consequens exaltationis est*, ideoque secundum eandem naturam intelligenda, *Eph. 4, 10* ; 2) quia vi Regii officii, ad quod exaltatus est, *Aët. 2, 33, 36, Phil. 2, 9, Psal. 2, 6*, cum omnia ipsi subjicerentur, *Pf. 2, 8, Pl. 8, 7, 1 Cor. 15, 27 &c.*, adeoque secundum humanam naturam, secundum quam exaltari tantum potuit, Ecclesiam universam gubernat, in medio ejus ambulando, *Apoç. 1, 13. c. 2, 1*, fidelibusque gratiosam sui præsentiam exhibet, *Matt. 18, 20. 28, 20*, & cum Apostolis operatur, *Mar. 16, 20*. 3) iteratâ sui apparitione Stephano *Aët. 7, 56*, & Paulo *1 Cor. 9, 1. c. 15, 8*, factâ (*conf. Aët. 9, 3. c. 22, 8. c. 26, 16. it. c. 18, 9. seq. c. 23, 11. 2. Tim. 17, 17*) satis docet, se, quæ visibilis in hac vita esse potest i. e. secundum humanam naturam, cœlo alicubi longissimè remoto, neque post ascensionem sui includi, aut ab his terris abesse.

Contra Calviniani ad unum omnes, ut admonit. *Neostad. c. 8. Sadeel de veritate humana natura c. 2. Polanus l. 2. Syntagm. Theol. c. 12*, omnipræsentiam humanæ Christi naturæ pertinacissimè negant, Christumque secundum eam tanto spatio à nobis abesse ait *Beza vol. 1. p. 673*, quanto cœlum supremum à terrâ distat; ideoque τὸν λόγον etiam non minùs extra carnem totum esse, quàm totum in carne, operosissimè contendunt, ut *Beza in Colloq. Momp. p. 321. Zanchius de nat. Dei l. 2, c. 6. col. 12. Sohnius exeg. Aug. Confess. artic. 3. p. 225*.

Interesse illorum est in fortiori negatione omnipræsentia realis in S. Eucharistia.

Obj. I. Hoc dogmate everti omnem historiam Evangelicam, quâ Christus venisse ac rediisse, hic vel istic non fuisse, ut *Joh. XI, 15. Matt. 28, 6*, mundum relinquere, *Joh. 16, 28*, ad Patrem abire, *c. 16, 5, 7. 10. 16*, atque in cœlos ascendisse, *Aët. 1, 9*, narretur, ita

ut neque Maria virgo magis ejus mater esse potuerit, quam quælibet alia mulier; cum oportuerit ipsum statim à conceptione in omnium uteris existisse, in omnibus præsepibus, in omnibus sepulchris jacuisse &c. Resp. Dist. 1) inter omnipræsentiam humanæ naturæ intimam ad τὸν λόγον, & extimam ad creaturas, quarum utraqve in statu exaltationis à nobis asseritur, illa verò sola in statu exinanitionis. 2) Inter præsentiam familiarem, visibilem, localem, quæ subtracta est per ascensionem, atq; majesticam, invisibilem, illocalem, quæ promissa est locis supra citatis. 3) Inter ascensionem symbolicam, quæ facta est elevatione corporis visibili, & majesticam, quæ in occupatione dignitatus consistit. Nam si pari successione, quâ ascendere Christus visus est, ad supremum cælum perrexisset, nondum forte assecutus esset terminum suum, atq; ita omnia illa, quæ metuuntur, absurda, dispereunt.

II. Christum, si in terris etiamnum esset, Pontificem nostrum non fore, Ebr. 8, 4. Resp. Tò esse in terris Apostolus istic opponit sessioni ad dextram magnificentiæ & liturgiæ veri tabernaculi, suiq; in isto oblationi vers. 1, sequ., accommodat sacerdotibus legalibus Vet. Testamenti versum 4; ideoq; non præsentia, sed status & conditionis sacrificandi pbrasin facit, sensuq; exclusivo, non inclusivo profert, ut sit sensus: Si tantum in terrâ sacra fecisset, ut fecere Aronici, nec cælum ipsum perripisset, illatione sanguinis sui confidens ad dextram Dei, Pontifex non esset; quia in Templo Hierosolymitano nihil obtulit juxta legem, quod ad quæstionem nostram nihil facit.

III. Sublatâ commensuratione loci in corpore Christi, destrui formam humani corporis & monstrum nasci absurdissimum, cui caput & pes in eodem puncto sint, & ita nullo ordine figuræq; distinctum. Resp. Dist. inter extensionem & relationem partium internam ad se invicem, & inter externam ad locum vel corpora adjacentia; situm partium distinctum, omnium earum in loco uno præsentia non statim turbari, docent etiam naturaliter exempla speculorum, quæ à quovis termino integram speciem reflectunt.

IV. Auditum horrendum & CHRISTI corpore indignum esse, quod illud in omnibus cantibus, ahenis, ollis, imò sterquiliniis &c. fit. Resp. 1) Omnipræsentia majesticam est adæsentiam, non existentiam

existentia, quippe quæ vox inclusionem denotat, quando ex omni-
 præsentia generali Deus non in rebus esse dicitur, sed res omnes in
 Deo, vid. Act. 17, 28. 2) Adessentia in sterquilinio non corpora
 Christi magis, quam ipsi Deitati ignominiosa est, neque id majestati
 divinæ & glorificato corpori fœtet, quod fœtet nobis. Quamvis
 tamen propter scandalum rudiorum ejusmodi phrasibus, qui-
 bus carere possumus, non utamur.

Obj. V. Argumenta probationis firma non esse; cum 1) imple-
 re omnia Christus dici potuerit moraliter respectu vaticinio-
 rum, quæ eventum suum nacta sunt. 2) Regere omnia & prospici-
 cere Ecclesiæ etiam absens corpore possit. 3) In apparitionibus,
 si non corpus hypostaticè suum ex cœlo deducere, iterum ta-
 men novum aliquod parasiticè assumere potuerit: Resp. ad 1.
 1) impletio simpliciter omnium, non est vaticiniorum; quorum-
 mentio in tali sensu semper addi solet. vid. Matt. 26, 54. 56. 2) Nec
 ascensione omnia vaticinia impleta sunt, quia eam seqvebatur mis-
 sio Apostolorum v. seq. (nempe Eph. 4.) & Spiritus S. ad ipsos,
 itidem prædicta Act. 2, 16. 3) Nec de emphaticâ super omnes cœlos
 ascensione quicquam prædictum erat, si ea de sola locali ascensione
 explicetur.

ad II. Rex per se ipsum aut per Ministros vicarios regnat,
 si actu Rex est; jam autem Christus, secundum humanam natu-
 ram Rex factus, non dicitur per vicariam Deitatem regere, quod foret
 absurdum. E. aut solo titulo Rex est secundum humanam natu-
 ram, aut secundum eam per se ipsum regnans præsens ubique
 adest. Prius dici nequit propter emphasin Scripturæ: E. di-
 cendum posterius.

ad III. Si corpus Christi è cœlo deductum est ad tempus, ci-
 tius rediit exinde, quam promisit & debuit, Act. 1, 11. Rom. 10, 6.
 Si novum parasiticè assumptum est; non potuit Paulus gloria-
 ri, quod ipsum viderit à mortuis resuscitatum tanquam resur-
 rectionis testis, 1. Cor. 15, 8. coll. cum vv. præced.

Obj. VI. Calvinianos concedere, Christum secundum utram-
 que naturam omnibus rebus adesse & humanam adeò naturam
 ejus esse personaliter & κατ' ἄλλο omnipræsentem, habereque
 omnipræsentiam intimam ad τὸν λόγον, ut sic non sit extra illam, in-
 telli-

telligendo & extra separationis; sed tantum & extra excessus admit-
tendo: atque ita revera non differre à Nostris, qui ipsi in statu exinanitionis
intimam tantum omnipræsentiam concedant; atque omnem etiam
extimam, neque essentialiter neque accidentaliter, sed personali-
ter tantum intellectam velint.

Resp. I. Ita omnipræsentiam utriusque naturæ conce-
dunt Calviniani, ut humanam vel nominaliter tantum vel solo consen-
su & virtute omnipræsentem esse velint, nempe quod natura ejus per-
sona sit, quæ omnipræsens est, & in omnipræsentiam illam na-
turæ divinæ consentiat.

II. Omnipræsentiam intimam & negationem separationis
ponunt non in adæquatione unionis, sed in indivulsâ Deitate,
quod etiam in remotissimis à carne locis eidem tamen indivulsa
adhæreat, ut Oceanus, etsi latè patens, semper tamen idem est,
qui Antverpiam alluit.

III. Tò extra excessus manifestè tollit adæquationem u-
nionis, adeoque non admittitur.

IV. Tò essentialiter & accidentaliter, quo respectu omni-
præsentiam corporis Christi negamus, & Tò personaliter vel nat-
uræ, quo respectu affirmamus; nobis causam & modum præ-
sentie, illis subjectum denotat, quod Persona, non essentia, præsens
sit; ideòque quam longissimè sententiis distamus.

Quæst. XI. An cultus adorationis religiosa in persona Christi hu-
mana nature pariter cum divina uno eodemque simplici actu ado-
rationis debeatur? Resp. Affirm. I. Quia per exaltationem sui acce-
pit nomen super omne nomen, quod omnes superi inferique vene-
rentur, Phil. 2, 10. seqq., & iudicium secundum humanam naturam
administrandum accepit, ut honoraretur sicut Pater, Joh. 5, 22, 23, coll.
cum v. 27, item potestatem & imperium, ut omnes populi illi ser-
vant, Dan. 7. v. 14. Ps. 8, 6, seq.

II. Eò exemplo prævivere in statu exinanitionis Magi,
Matth. 2, 11, nautæ, cap. XIV. 33, cæcus, Joh. 9, 38, in statu exaltatio-
nis discipuli, Matth. 28, 17, Luc. XXIV. 52, utique eâ adoratione,
qua ex fide & confessione Deitatis illum dignum æstimare de-
buerunt, & secundum eam naturam pariter, quæ oculis obji-
ciebatur, eum venerantes, ut & chorus triumphantium in
cœlo

caelo; Apoc. V, 12, sedenti in throno & agno eadem voce gloriam canentes.

III. Officium mediatorium, quod secundum utramque naturam gestum est, promotiva causa adorationis adducitur ib. v. g. Gal. 1, 4. 5.

IV. Utraque natura æque verè Christi natura est, & adoratio personam non debet dividere; ideoque ad utramque indiscriminatim dirigenda est.

Contra I. Calviniani communiter omnes, carnem Christi religiose adorandam esse, simpliciter negant, ut Danaus in Exam. Lib. Chemnit. p. 415. seq. Beza Coll. Mompel. p. 344. Zanch. lib. 1. de incarnatione col. 198. Voetius parte 1. disp. select. p. 528.

II. Quandoque id concedunt; sed phrasi per synecdochem explicata pro personâ, ut docet Voetius ex Ursino Tom. II. Disp. sel. p. 325, vel ut per accidens adoratio Deitatis in carnem redundet, vid. ibid. p. sequ. nempe ut adoratio Regis redundat in ejus purpuram, juxta Beza Coll. Momp. p. 344.

III. Alii minorem in Christo gloriam fingunt, quam mediatoriam vocant, ut Polanus Lib. II. Syntag. Theol. cap. XXXI, atque hac ratione duplicem adorationem commendant, ut Martyr in Gen. 28, & Alstedius in Ll. Theol. c. XX, vel unam quidem, sed quæ naturas tamen proprietatibus & actionibus distingvat, ut Wendelinus Exercit. 133. contra Gerbardum, & gemino respectu in virtutem infinitam & organicam feratur, ut Alting. Exeg. A. C. Art. III. p. 30.

IV. Alii, etsi mediatoriam quendam gloriam fingant divinâ inferiorem, tamen Christum propter eandem religiose adorandum esse negant, ut Leidenses in Exam. Remonstrantium cap. XVI; sed civilem tantum & creaturalem carni Christi honorem largiuntur, ut Voetius Tom. II. Disp. select. p. 342. Hinc

V. Idem Voetius p. 327. seq. & Tom. I. p. 529, contra alios suæ sectæ socios & præcipuè Maresum, ut & Maccov. in LL. C. C. p. 276, Owenus in vindictis Evangelicis anglicè scriptis cap. XIX. p. 420, contendunt: Christum, quia Mediatorem, planè adorandum non esse.

Interesse iterum est negatio communicationis idiomatum.

Obj. I. Deum gloriam suam alteri non dare, *Es. 42, 8*, maledictum esse, qui confidat in homine, *Jer. XVII, 5*, erroremque esse gentilem, servire illi, qui vel quod naturam non est Deus, *Gal. IV. 8*. Resp. Distingvendo inter aliam personam, quæ Deus non est nudumque hominem, & inter aliam naturam ejusdem personæ divinæ hominemque *θεῶν ὁμοιωτον*. Hic religiosa adorabilitas fundamentum habet, nempe naturam Divinam in unione personali; illic nullum.

Obj. II. Fundamentum adorationis non nisi unum esse, nempe Deitatem. Si ergo Christus, quæ mediator aut quæ homo est, adorari debeat, sequitur, quod mediatio aut humana natura sit ipsa Deitas.

Resp. I. Distingvendum inter fundamentum proximum adorabilitatis, & motiva actualis adorationis, quibus mens ad adorabilitatem practicè agnoscendam excitatur; ita enim omnia Dei beneficia nos excitant, etiam creationis, *1. Petr. 4, 19*, *Deut. 32, 6*.

II. Distingvendum inter usum particule demonstrativum vel specificativum, & inter reduplicativum; illo, non hoc sensu, Christum quæ hominem adorandum esse dicimus.

Quæst. XII. An in Apotelesmatibus officii Christi utraque natura, quod suum est, agat cum communicatione vera & reali alterius? Resp. Aff.

Quia I. Effectus communis personæ indiscriminatim alterutri naturæ vel in concreto vel in abstracto adscribitur; ut quod DEUS proprio sanguine Ecclesiam redemerit, *Act. 20, 28*, sanguis Christi nos mundaverit à peccato, *1. Joh. 1, 7*.

II. Communicatio illa in operibus miraculosis elucescit, ad quæ humana natura à Spiritu S. non ad mensuram uncta est, *Act. 10, 38*, ubi divinæ virtutis effectus mediante contactu corporis humani productus est, *Marc. 5, 30. c. 7, 33, seq.*

III. Alioquin incarnatione nihil opus fuisset, ut cum quolibet mero homine Deus actione Divinæ naturæ concurrere peccata expiare potuerit, nisi ab illa appropriatione Deitatis & communicata humanitati virtute dignitas lytri actionisque pondus penderet, *conf. 1. Pet. 1, 18. 19, Hebr. 7, 16, seq. cap. 9, 14.*

IV. Ex

IV. Ex primo & secundo genere communicationis idiomatum hoc tertium necessario fluit, atque ex communicata, carni virtute vivifica, *Job. 6*, est, quod per carnem abolita sit inimicitia, *Eph. 2, 15*, & in corpore carnis reconciliati simus per mortem, *Col. 1, 22*.

Contra Calviniani ad unum omnes, ut Admonit. Neostad. cap. 1. p. 22. Cap. 8. p. 372. Zwing. part. 2. p. 204. Steinus part. 1. Frat. ternit. p. 197. & 214. Berg. in Analys. controu. de persona Christi th. 174. & c. volunt, in operibus officii quamque naturam agere quod suum est, sine vera & reali communicatione, nempe, quod sola humana natura passa sit, & divina eam sustentarit tantummodo; effectus autem divinus a sola divina natura, nullatenus ab humana per communicatam omnipotentiam operante, proficiscatur. Hinc mundationem nostri a peccato factam esse ab humana natura meritorie, a divina efficaciter, ajunt, ut Neostad. l. c. & Pol. Lib. 6. syn. c. 16, atque ad miracula carnem Christi non magis contulisse, quam Apostolorum caro contulit ad ea, quae ipsi ediderunt; sed merè instrumentaliter se habuisse, dicunt Danaus Exam. Lib. Chemnit. p. 108. & 157. Wendelinus Lib. 1. Christ. Theol. cap. 16.

Interesse illorum est in negatione primi & praecipue secundi generis communicationis idiom.

Obj. I. Si praeter *ἐνέργειαν* divinam, qua concurrit divina, & humanam, qua concurrit humana natura, detur etiam *ἐνέργεια* divina, qua humana concurrit, erit illa tertia quaedam a prioribus distincta, quod absurdum.

Resp. I. Non duplex est *ἐνέργεια* divina, sed una eademque, quae natura divina per se, humana per communicationis gratiam operatur.

Obj. II. Communicationem oportere esse reciprocam; atque ita sequi, quod & divina natura concurret virtute humana; quod absurdum. Resp. Propter diversam conditionem naturarum duplex est communicatio virtutis; alia appropriativa, quae est primi generis & reciproca, alia permeativa & Majestatica, quae secundi generis, & reciproca esse non potest.

Obj. III. Carnem non prodesse quicquam, sed Spiritum seu divinam naturam esse, quae vivificat. *Job. 6, 63.*

K 3

Resp.

Resp. Caro in actu naturali nihil prodest; prodest autem in actu personali, quatenus à divina naturâ permeatur & Spiritu S. uncta est, juxta verba quæ sequuntur: verba, quæ Ego profero (utiq; ore carnis) Spiritus & vita sunt, & 1. Cor. 15, 45: posterior Adamus factus est in Spiritum vivificantem.

Quæst. XIII. An exinanitio Christi sit ipsa ejus incarnatio.

Resp. Neg: Quia I. describitur per formam divinam abdicationem & humana assumptionem, Phil. 11, 6. seq; nomen autem forma leu-
 μορφῆς cum derivatis nunquam essentia, sed perpetuò accidentiale nomen est, vid. Marc. 16, 12. Rom. 2, 20. Gal. 4, 19, & hoc ipso loco Phil. 2, 8, per schema explicatur.

II. Si exinanitio est carnis vel naturæ humanæ assumptio, exaltatio vi oppositionis, Phil. 2, 8, erit ejus depositio; quod absurdum per Act. 1, 11. 1. Pet. 1, 18. seq.

III. Exaltatione forma servilis est abdicata, non occultata; quia Christus dominatum non præ se fert, sed reverà obtinuit, Phil. 2, 11. Act. 2, 36.: Er. & in exinanitione forma Dei non occultata, sed abdicata dici debet. Ut autem abdicatio formæ Dei non est abdicatio essentia divina, quam semper retinuit, Job. 1, 14, Cap. 10, 36; ita nec assumptio formæ servilis in exinanitione est assumptio humanæ naturæ.

Contra Pol. Lib. VI. Syntag. Theol. cap. 13. Zanch. lib. 1. de incarnatione cap. 1, 2, & 3. Jacob. ad Portum in defensione Fidei orthodoxæ cap. XX. p. 169. Ramburt. vol. 2. Diss. Sedanensium, p. 4. aliique per exinanitionis actum ipsam incarnationem intelligunt; adeoque formam servi de humana natura, formam Dei vero de ipsa divina natura explicant, quæ nempe incarnatione occultata, atque sic œconomicè quodammodo humiliata sit.

Interesse ipsorum est, ut sic Exaltationem ad naturam divinam referre possint, & communicationem donorum Majestaticorum humanæ naturæ factam eludere.

Obj. I. Patres ex hoc loco refutare Arianos; quod argumentum temerè tollatur, si per formam Dei non intelligatur ipsa Dei essentia.

Resp. I. Et si non intelligatur directè divina essentia; intel-

telligitur tamen in obliquo gloria essentia divina, quæ vera esse nequit, nisi ubi essentiam præsupponit, atque ita nihil de- cedit argumento Anti-ariano

II. Malè consultitur Ecclesiæ contra Arianos, si exina- nitio divinæ essentiæ hic intelligitur, eaque in τῷ λόγῳ muta- bilis gloriæ constituitur.

Obj. II. In Deo non dari formas accidentales: oportere i- taque essentiam intelligi.

Resp. Etsi Deum non dicimus ex essentia & accidenti- bus componi; dantur tamen attributa, quæ, præsertim emanativa ac relativa, formaliter cum essentia ejus non coincidunt.

Obj. III. Id in quo λόγος ἀσάρκῳ subsistit, non esse, ni- si ipsam essentiam divinam.

Resp. I. In Textu Græco (Phil. II, 6) non est vox ὑφιστα- θαι, sed ὑπάρχειν, existere, non subsistere. Existit autem Deus non tantum in attributis suis, sed & extrinseca relatione in sanctis.

II. Non de λόγῳ ἀσάρκῳ, sed ἐνενόησῳ hic agitur, etiam ratione humanæ naturæ, quæ in gloria Divina extitit actu primo ab ipso incarnationis momento.

Obj. IV. Tò esse in forma Dei, explicari à Paulo per æ- qualem Deo esse, quod nihil aliud est, quam essentiam divi- nam habere.

Resp. Non per ἴσων æqualem esse; sed per ἴσων, æquali- ter Deo se habere seu æqualem gloriam habere, phrasia illa ex- plicatur; quæ neutra pluralis adverbialis significatio vel ex græcis scriptoribus, ut Homero Odyss. O: τὸν νῦν ἴσων θεῷ Ἰθακήσιοι εἰσπελάσῃσι, quem nunc ut perinde Deum Itacepsi intuentur, & Thucy- dide 3. de bello Pelop. ἴσων καὶ ἰκέται ἴσμεν, quatenus supplices sumus &c, nota est.

Obj. V. Christum formam servilem in exaltatione sua non plane abiicisse, quod adhuc sit λειτουργός, minister melioris tabernaculi, Ebr. 8, 2. Resp. Etsi vox illa sæpius per ministrum exprimi potest, simpliciter tamen non ministrum, sed pu- blicum operatorem denotat, atque h. l. operatorem sacrorum, ubi

ubi apertè de sacerdotio sermo est, quod servitutem non involvit.

Obj. VI. Vocem assumendi esse incarnationis, *Ebr. 2, 16* atque ita etiam in ipso loco controverso, *Phil. 2, 7*, explicari per: *ἐν ὁμοιώματι*, in similitudine hominum esse. *Resp. 1.* Etsi textum *Hebr. 2, 16*, multi de incarnatione intelligunt; satius tamen erit de participatione gratiæ illum explicare: quia Angelos assumere pro assumptione naturæ Angelicæ, æque duriter dicitur, atque homines assumere pro assumptione humanæ naturæ.

II. Nec à particulari ad universale rectè concluditur.

III. Similitudo hominum est conditio naturalis hominibus vulgò communis, non vero essentia humana. Sequitur enim: *ἰσθημάτων, ut homo* (quis alius) *inventus.*

Quæst. XIV. An descensus Christi ad inferos proprius aliquis & peculiaris actus sit, an vero metaphoricus, qui cum aliis passionis & mortis actibus synonymice coincidas? *Resp. Aff:* prius, *neg.* posterius. Quia *1.* præter mortem & resurrectionem distinctè enarratur, *1. Pet. 3, 18. sq.* *II.* Ei peculiaris effectus attribuitur, prædicatio (nempe exprobativa) facta Spiritibus quondam infidelibus, *ibidem.* *III.* Huc facit, quod ascensui propriè dicto opponatur, *Eph. 4, 9.*

Contra *I.* *Sohnius T. II. in Exeg. A. C. p. 239, Parkerus in tractatu de Descensu ad inferos, Matthæi Martinius aliique, descensum illum explicant de toto humiliationis statu.*

II. *Calvinus l. 2. instit. cap. 16. §. 8. Ursinus in Expl. Catech. quæst. 40^a aliique de passione animæ.*

III. *Bucanus in Matth. 27. Beza in Act. c. 2. Wittakerus aliique de sepultura Christi intelligunt.*

Obj. Peculiarem actum descensionis historicè probari non posse, cum locus Petrinus *1.* habeat vocem *Φυλακῆς*, quæ non de inferno, sed specula piorum exponenda sit. *2.* de prædicatione reali intelligi possit, quæ fecerit Christus, ut cum mærore effectum passionis suæ sentirent impii damnati, vel citra sui præsentiam. *3.* A Theologiâ etiam quibusdam Lutheranis de tempore ipso diluvii, quo Spiritus Christi illis prædicaverit, explicetur.

Resp.

Resp. I. Exceptiones hæc se mutuo tollunt.

II. Φολακῆ appellatur *carcer infernalis Apoc. XX, 7, nec unquam* significat *speculam expectationis*, sed *custodiæ*.

III. Increduli quomodo Christum è specula expectant?

IV. Fuerit prædicatio realis; *distinctus* tamen & *peculiaris actus* fuit, ubi dicitur: *πρὸς θεὸν ἐκήρυξεν*.

V. Dicitur in textu, non: *ἐκήρυξε πρὸς*, sed: *ἐκήρυξεν ἀπεψηχισί πρὸς*, ut ad eò iis, qui *anteà non crediderant*, prædicatio facta sit, non, prædicatio antea facta.

VI. *Homines in mundo viventes quomodo sunt spiritus in custodia constituti?*

VII. *Theologorum quorundam interpretatio non est norma fidei*; qui nihilominus, quantum ad principalem quæstionem, nobiscum consentiunt.

Quest. XV. An Christus pro omnibus omninò hominibus, etiam reprobus & damnatis satisfecerit? Resp. Aff. Quia I. *universaliter pro omnibus mortem obiisse dicitur, Es. 53, 6. 2. Cor. 5, 14. Hebr. 2, 9. 1. Tim. 2, 6.*

II. *Mundi peccata portare, Joh. 1, 29, mundum sibi reconciliare, 2. Cor. 5, 19, & pro totius mundi peccatis reconciliatio esse dicitur, 1. Joh. 2, 2, absque ullà limitatione.*

III. *In specie etiam pro pereuntibus mortuus esse; Rom. 14, 15. 1. Cor. 8, 11, conculcatores sui suo sanguine sanctificasse, Hebr. 10, 29, sui que negatores redemisse, 2. Pet. 2, 1.*

IV. *Damnati incredulitatis arguuntur, 1. Petr. 3, 20, & propter incredulitatem damnantur, Joh. 3, 18. Marc. 16, 16, quia nempe non recipiunt prædicationem remissionis peccatorum in nomine Christi, Luc. 24, 47; unde aut illam quoque ad eos pertinuisse oportet, aut non credendo illam rectè fecerunt & ex rectè factis damnantur; quod absurdum.*

V. *Collatione inter Christum & Adamum instituta, non tantum æqualis latitudo meriti illius & demeriti hujus adseritur; sed & gratia dicitur exsuperare peccatum.*

Contra I. Categorici omnes Christum pro omnibus hominibus natum aut mortuum esse, omniumve Mediatorem

ac Redemptorem esse, absolute negant, ut *Piscator in th. theol. l. II. th. 23. 25. & Resp. ad duplicationem Vorst. passim*, Beza in *Resp. Colloq. Momp. P. 2. p. 221. Spanhem. de gratia universali passim*, *Alting. in Problem. p. 174, in Exeg. A. C. p. 226 &c. Dordraceni con. Art. II. Remonst.*

II. *Quidam illorum distinguunt inter efficaciam & sufficientiam.* Hoc respectu pro omnibus mortuum esse concedunt, illo negant, ut *Molinæus in Anatom. Arminianismi c. 24. Calvinus, Paræus &c.*: sed intelligunt *potentialem sufficientiam*, quid in se spectatum Christi meritum valeat, non *actualem*, quid ex decreto Dei valeat.

III. *Hypothetici* adhibita eadem distinctione, non tantum *quandam pretiositatem meriti*, sed & *dilectionem* quandam *DEI* & *actualem* quoddam beneficium ex illa redundans per *sufficientiam* intelligunt, ut *Ludov. Crocius in dodec. Dissert. Apologeticarum pro Syntagm. suo Dissertatione 9. Amyraldus contra Spanhemium &c.*; sed omnem nihilominus *dilectionis & sufficientiæ efficaciam à conditione impossibili suspendunt. vid. de his omnibus Gisbertus Voëtius Tom. II. Disps. select. p. 252. seqq.*

Interesse ipsorum est absolutum decretum.

Obj. I. *Universales propositiones* restringi alibi per *particulares*, cum *Christus* dicitur pro multis mortuus, *Matth. 26, 28. cap. 20, 28. Heb. IX, 28, pro Ecclesia, Act. 20, 28, pro ovibus, Job, 10, 15.*

Resp. I. *Vox multi pluralitatem indefinitam notat nec particularem nec universalem, adeoque nihil limitat.*

II. *Unius inclusio non est alterius exclusio.*

III. *In ovibus autem & Ecclesia fidelium particulariter commendatur mors Christi, quod in iis effectum suum consequatur.*

Obj. II. *Christum noluisse pro mundo seu reprobis orare, Job. 17, 9. conf. 1. Joh. V, 16, neque ut margaritæ canibus projicerentur, Matth. 7, 6; multò minus se ipsum pro iis dedisse.*

Resp. *Paulus tamen generalem pro omnibus intercessionem imperat, etiam pro Regibus & Magistratibus tum temporis*
infi-

infidelibus , qvi ad veritatis agnitionem deinceps non venerunt.

II. Christus ipse legitur orasse *pro crucifixoribus suis*, Luc. 23, 34, ignorantibus quidem facti sui foeditatem , sed ignorantia , qvæ de omnibus proceribus verificatur, 1. Cor. II, 8.

III. Preces itaqve speciales ad specialem effectum gratiæ obtinendum , non excludunt generales ; nec voluntas consequens antecedentem.

Obj. III. *Mortem pro actu damnatis* aut certè ex præscientia divina *damnandis frustraneam* atqve irritam fore ; qualis intentio in virum prudentem cadere neqveat , nedum in Christum.

Resp. I. Non fuit frustra factum , qvò ad *convincendos culpa* & pertinaciæ suæ damnatos faciebat , ut intelligerent , per Deum non stetisse , qvò minus salvati sint.

II. Loqvimur de *damnatis* ampliative & *in sensu composito* , non in statu & sensu *diviso*.

Obj. IV. Si pro omnibus mortuus est Christus , seqvi , qvò & pro peccatis omnibus & *sic quoque impænitentia finali* & *peccato in Spiritum S.* mortuus sit , ut eorum neutrum salutis reprobatorum obstet ; qvò absurdum.

Resp. *Neque gravitas peccati in Spiritum S.* , neque ejus , qvò in impænitentia finali est , perse & simpliciter salutis obstat ; *sed per accidens* , qvatenus nempe & hoc & illud viam omnem conversioni atqve acceptationi comparati *ἀότης* intercludit.

Obj. V. Eos , qvi morte *Christi redempti* sunt , reconciliari Deo & *salvari* , Rom. V, 10 , neque duplicem pœnam exigi posse à damnatis , ut denuo cogantur luere , qvò jam luit Christus.

Resp. I. Paulus in hoc *fructu* mortis Christi *presupponit fidem* , v. 1 , qvæ in v. 9. denuo sub voce *justificationis* innuitur.

II. Duplicem pœnam non præstant, qui λόγον Christi ratum habere nolunt. Nam *quod eis nondum applicatum est, neque ipsorum est, etsi illis destinatum.*

Obj. VI. In argumentis nostris non esse vim concludendi: cum (1) *vocula omnis* in dictis citatis *de generibus singulorum* intelligi possit, non de singulis generum. (2) *Mundus* confuse tantum *multitudinem* aliquam significet. (3) *Dehortationem* à lapsu ejusque hypothesein, ne perdantur, si pereant, non docere, eos, de quibus sermo est, actu esse reprobos; & si doceret, sanctificationem & exemptionem etiam reprobis externam contingere, quæ nempe Ecclesiæ visibilis membra fiant; perditionem etiam *esse morum*, non statim salutis. (4) *Reprobos damnari propter neglectam fidem generalem, quod Christus sit mediator hominum, non specialem.* (5) *Christum Adamo non in latitudine meriti & demeriti, sed in similitudine derivationis æquiparari, ut sicut nemo nisi per Adamum in mortem incidit, ita nemo nisi per Christum vitam obtineat, & in his qui obtinent, gratia abundet super peccatum.*

Resp. ad I. Inepte restringitur universalis ad genera, ubi nulla generum vel classium facta est distinctio, sed descriptio immediatè ad singulos pertinet, qui nempe à viâ aberrarunt, E. 53, ad novitatem vitæ tenentur; 2. Cor. V, 15, ab uno protoplasta descendunt, Ebr. 2, 11, homines sunt & precum nostrarum indigi, 1. Tim. 2, 1.

ad II. Vox mundi impios quidem, non autem electos & fideles denotat, cum indefinitè significat; cum autem episthecon Torius additur, 1. Job. 11, 2, aut ipse in credentes & incredulos dispeicitur, ut Job. 3, 16, seq; neque indefinita significatio locum habet, sed strictè universalis.

Ad III. Cautio dehortantis circa rem impossibilem, & omnis propterea assumpta hypothesis, stulta est. Sanctificatio autem & exemptio externa, quæ dicitur, ad emphasin Apostolicam, minimè quadrat; præsertim in comparatione ad Legem Mosaicam, quæ

quæ externam tantum sanctitatem præstitit, *Ebr. IX, 10, 13*, atque in eo sanguine Christi minor est, *v. 14*. *Perditio autem absolute dicta semper est salutis*; quæ etiam perditionem morum, quæ talem, sequitur.

ad IV. Fides generalis, qualis & est in Diabolis, non prodest ad salutem. E. nec ejus defectus nocere potest.

Ad V. Comparatio apertæ est latitudinis ὡς-εἰς πάντας ἀνθρώπους, ἕτω-εἰς πάντας ἀνθρώπους; nec verba eadem magis in posteriore Commate restrictionem habent, quam in priore, atque ita superabundantia gratiæ ponitur, non ubi ipsa obtigit, sed ubi ex lege lata superabundavit peccatum.

Inflas: Verba tamen posteriora necessario restringenda esse, eò quod palam sit, non æquali latitudine prodesse meritum Christi, atque nocuit demeritum Adami; cum plerique homines damnentur.

Resp. Restringenda sunt ad intentionem Dei & naturam meriti, quibus solis vox gratiæ exhauritur, non ad subjectorum discretionem, quæ nulla in textu apparet.

Quæst. XVI. An Christus & passivam & activam obedientiam pro nobis præstiterit, an verò passivam tantum; activam vero pro se ipso debuerit.

Resp. aff. prius, Neg. poster. Quia I. nostri causa legi subjectus est, Gal. 4, 4, suæque obedientia & justitia (activè utique intelligenda, ut inobedientia activa fuit Adami) nos constituit justos, Rom. 5, 17 seq., nobisque sic factus est justitia, 1. Cor. 1, 30.

II Non sui, sed nostri causa venit, Es. 9, 6. Job. 3, 16, & ad implendam tamen legem, Matth. V, 17, atque voluntatem Patris præstandam, Ebr. 10, 7.

III. Ipse vi unionis personalis jam Dominus, ut Sabati, Matth. 12, 8, ita & legibus, gloriamque divinam habuit, Job. 1, 14, eaque voluntarie se exinanivit, Phil. 2, 7, ut eam recuperaret, merito nullo indigebat.



Contra I. Johan. Pifeator in confideratione diftorum Menzeri & Analyfi N. T. paffim. Tilenus p. 2. Syntagm. p. 4. Sadeol, Goclenius aliiqve plures, præfertim Galli, Chriftrum ajunt fecundum humanam naturam fuiſſe legis debitorem; adeoque pro ſe ipſo illi ſatisfacere debuiſſe, vitamqve promereri, ut non niſi obedientia paſſiva nobis proſit.

Interſeſſe & fundamentum erroris eſt in negata communi- catione Idiomatum.

II. Voetius Tom. II. Diſſ. ſelect. p. 266. ſeqq. Chriftrum legi, ut homo fuit particularis, ſubjectum, & ſibi & nobis me- ruiſſe activâ obedientia, ait, & ſibi quidem gloriam media- toriam etiam ſecundum divinam naturam, vid. p. 280. & au- thor eſt ibidem citati.

Obj. Cauſam exaltationis poni in obedientia & paſſione Chriftri, Jof. 53, 11. ſeq. Pſal. 110, 7. Hebr. 2, 9. ſeq. Phil. 2, 9, item naturam dilectionis, Job. 10, 17.

Reſp. I. Exinanitio eſt utiqve cauſa exaltationis, ut privatio in phyſicis principium eſt Ariſtoteli; cum exaltari non potuerit Chriftus, niſi fuiſſet exinanitus, at propterea non eſt cauſa ejus meritoria.

II. Apud Eſaiam non regnandi gloriam; ſed regni objectum per & propter paſſionem adeptus Chriftus eſſe dicitur.

III. Etiam objectum formale dilectionis (id quod in Chrifto diligitur) per particulam cauſalem profertur; nec neceſſe eſt, per illam intelligere dilectionis acquiſitæ me- ritum.

Qvæſt. XVII. An Chriftus etiam in cælis glorioſe ad dextram Patris ſedens pro nobis veris precibus intercedat?

Reſp. Aff. Qvia I. ſe poſt exaltationem ſui oraturum eſſe Patrem promittit, Job. 14, 16.

II. Interceſſio illa, tanquam peculiaris actus Sacerdotii Chri-

Christi indicatur, *Ebr. 7, 25. c. 9, 24. Rom. 8, 34*, ubi emphasin & proprietatem vocis meritò retinemus.

III. Eo nomine quoque *παράκλητος* perpetuus nobis dicitur, *1. Job. 2, 1*, quod Advocati officium revera expleat.

Contra Calvinus in c. 16. Joh. & Rom. 8, Pareus in c. 9, Hebr. aliiq; intercessionem Christi in statu gloriæ *innudâ efficaciam meriti*, Patri ob oculos versante, ponunt, unde *Jacobus ad Portum* defensione fidei orthodoxæ *contra Osterodum c. 37. & Zanchius p. 2. de tribus Elohim l. 3. c. 2*, eam non propriè, sed metaphoricè intelligendam esse dicunt.

Obj. *Orationem* definiente *Thoma secunda secunda art. 83. quasi. 2*, esse actum rationis, quo quis superiorem deprecatur, quæ si competat Christo in statu exaltationis, tollatur *Deitas*.

Resp. I. Definitio Thomæ non est canonica, ut illi inhærendum sit.

II. Et si supplices gestus, quales in statu exinanitionis adhibiti sunt, in intercessione illâ non includimus; exaltationem tamen humanæ Christi naturæ non obstare, quo minus Patre minor sit, docet *Apostolus, 1. Cor. 15, 28*, & ipsi nimium quantum docent Calviniani, cum communicationem idiomatum negant.

Qvæst. XVIII. *An incarnatio & satisfactio illius Christi* *Ἰεσὺν θεῶν* ad salutem hominibus recuperandam præcisè necessaria fuerit.

Resp. Affirm. Quia I. Justitia vindicativa Deo est essentialis, perinde ut misericordia, *Exod. 34, 7*, naturaliter proinde nota, *Rom. 1, 32*, ne scilicet creatura se impunè creatoris subtrahat imperio, & propter infinitum objectum læsum ad infinitas poenas obligat. Unde nemo homo Deum placare aut animam hominis perditam salvare potest, *Psal. XLIX, 8. 9.*

II. *Justi-*

II. *Iustitia divina*, quæ prætermissione peccati ostendi nequibat, in placamento sanguinis Filii ostendenda erat, *Rom. 3, 25*, dum nempe nobilior sanguis, quam qui victimarum est, reqvirebatur, *Ebr. 9, 12. seq.*

III. *Gratia Dei Filio proprio non parcentis*, *Rom. 8, 32*, & pretiositas lytri, *1. Petr. 1, 19*, ut insigniter laudantur; ita non temerè seu citra necessitatem in nos profusæ esse poterunt.

IV. Ipse Christus, aliter fieri non potuisse, satis indicat *Matth. XXVI, 42.*

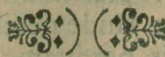
Contra I. Calvinus in Joh. 15, 13. Zanchius l. 2. de incarn. Christi c. 3. quest. 1. Th. 1. Twissus in Vindiciis gratia Lib. I p. 2. disquisitione II X, Musculus, Piscator aliiqve quidam docent, Deum solo nutu suo nos salvare potuisse absqve omni satisfactione, nisi aliter pro libertate sua decrevisset.

Interesse illorum est in Commento Calvini Lib. II. inst. c. 17. §. 1. & Chamier. Tom III, Panstrat. lib. IX, c. 1. §. 7. ex negatione communicationis idiomaticum orto, quod meritum Christi non simpliciter ex dignitate sua, sed ex prævio pacto gratioso Patris pondus suum habeat.

Objicitur.

Iustitia rigorem, si quid possit, *poscere ut anima*, quæ peccavit, moriatur, *Ezech. 18, 30*; id ubi mutatur, facile omnem pœnam aliam dimitti.

Resp. Non possit, ne anima peccans ullum pro se substituat; sed ne invitum substituat, nec invito iudice.



Nob. DNO. RESPONDENTI *χαίρειν.*

Alterum nunc annum apud nos agis, Amice dilectissime, non Vacuæ ac Bæchō litando, sicut eorum, qui perniciem suam verius quam voluptatem amant, mos est perversus; sed studiis, & quidem iis, quæ animum nostrum exacta rerum divinarum notitia imbuunt, diligenter invigilando. Non neglexisti quoque more quorundam, qui teste haud incelebri viro, ad sapientiam pervenissent, nisi se eandem jam consecutos existimassent, Præceptorum tuorum informationem atque collegia, quorum ope fundamenta scientiæ avidè desideratæ ponere solida, ingeniumque ad reliqua proprio Marte pervelliganda præparare poteras. Testis ejus rei præter Maguum Fechtium nostrum, Parentem meum in Christo atque Collegam colendissimum, cæterosque quos audis, ego sum certissimus, ante cujus oculos ita quotidie versaris, ut præter conversationem in convectu quotidiano, lectiones meas avidissimis arripas auribus, inexplebilemque temet geras scientiarum, ut ita loquar, helluonem. Nihil igitur superest, nisi ut Parenti tuo honoratissimo, germanæ fidei viro fautori meo æstumatissimo, de filio optimæ spei ad majora indies teadente gratuler, Deumque ter optimum maximum, ut Te Spiritu suo sancto in cognoscenda veritate omniqve bono ulterius confirmare velit, submissis precibus invocem, Vale! Scr. in musæo 1706. d. 22. Sept.

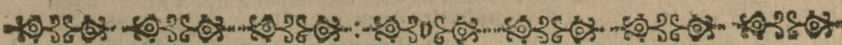
PRÆSES.



OMnibus in Studiis pulcerrima portio CHRISTUS,
Undique quem nucleum scripta sacrata ferunt,
Hunc dum Varniacam scandens, peramande, cathedram
Eligis, in studiis auxiliator erit!

*Ita Nobiliss. Dn. Respondenti, suo iure suavissimo
applaudere gratulab.*

REIN. HENR. ROLLIUS,
Unnâ-Guestphalus.



Er Tugend heller Schein kan nicht verborgen bleiben /
Er bricht mit seinem Strahl durch dicke Wolken hin /
Der Neider Nebel muß ihn nicht so gar vertreiben /
Daß Er die Spur nicht drück in vieler Herz und Sinn,
Dies zeigt / Hoch-Wehrter! sich an seines Gleiches Proben /
Was Er / den Bienen gleich / zusammen hat gebracht /
Das muß zu großem Ruhm anicht den Meister loben ;
Es bleibe all Sein Thun vor GOTT sehr wehr geacht !
Hiermit gratulirte seinem Hochwehrtten Freunde und Hausgenossen /
Dessen Verbundener Opp.

Zacharias Krüger / Meckl. S. S. Theol. Stud.

Herr

Wahre Niebeking der seigt / was Fleiß und Tugend heist /
Indem Er heute sich durch Gottes Beystand waget
Zu zieren solchen Ort / da man von Ehre saget /
Und da die kluge Welt auch sein Beginnen preist:
Drum fließe lauter Glück zu seinem frohen Thun /
Und Gott laß Ehr und Ruhm zu seiner Seiten ruhn.

Dieses wenige schrieb des Hn. Respondenten beständiger
Freund / Opp.

J. F. Schröder / Meckl. S. S. Th. Stud.

Was die Calvinsche Brut von Christo fälschlich lehret /
Und was sie für ein Gift in ihrem Basen hegt /
Wie listig alles sie nach ihrem Sinn verkehret /
Das zeigt jetzt dein Fleiß / der solches widerlegt.
Drum wünsch ich Glück darzu / und rühme solche Proben /
Die auch ein Reidhard selbst ohn allen Danck muß loben.

Dieses wenige hat mit schuldiger Observance seinem wehrtschickten Landes-
Mann und amico Respondenti zu Ehren sehen wollen / Opponens

Joh. Andr. Hardkop , Hamb. S. S. Theol. Stud.

S muß ein Kluger Geist sich zu den Sternen schwingen /
Und machen sich berühmt bey der gelehrten Welt ;
Er / vielgeliebter Freund / wil dis ins Werck auch bringen /
Indem er seinen Fleiß uns igt für Augen stellt.
Es gebe der Höchste nur ferner Gedeyen /
Und lasse von oben den Segen Ihm schneyen.

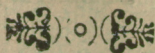
Solches hat mit eilender / doch wohlmeinender Feder / seinem
wehrtschickten Herrn Lands-Mann / aus Liebe geschrieben.

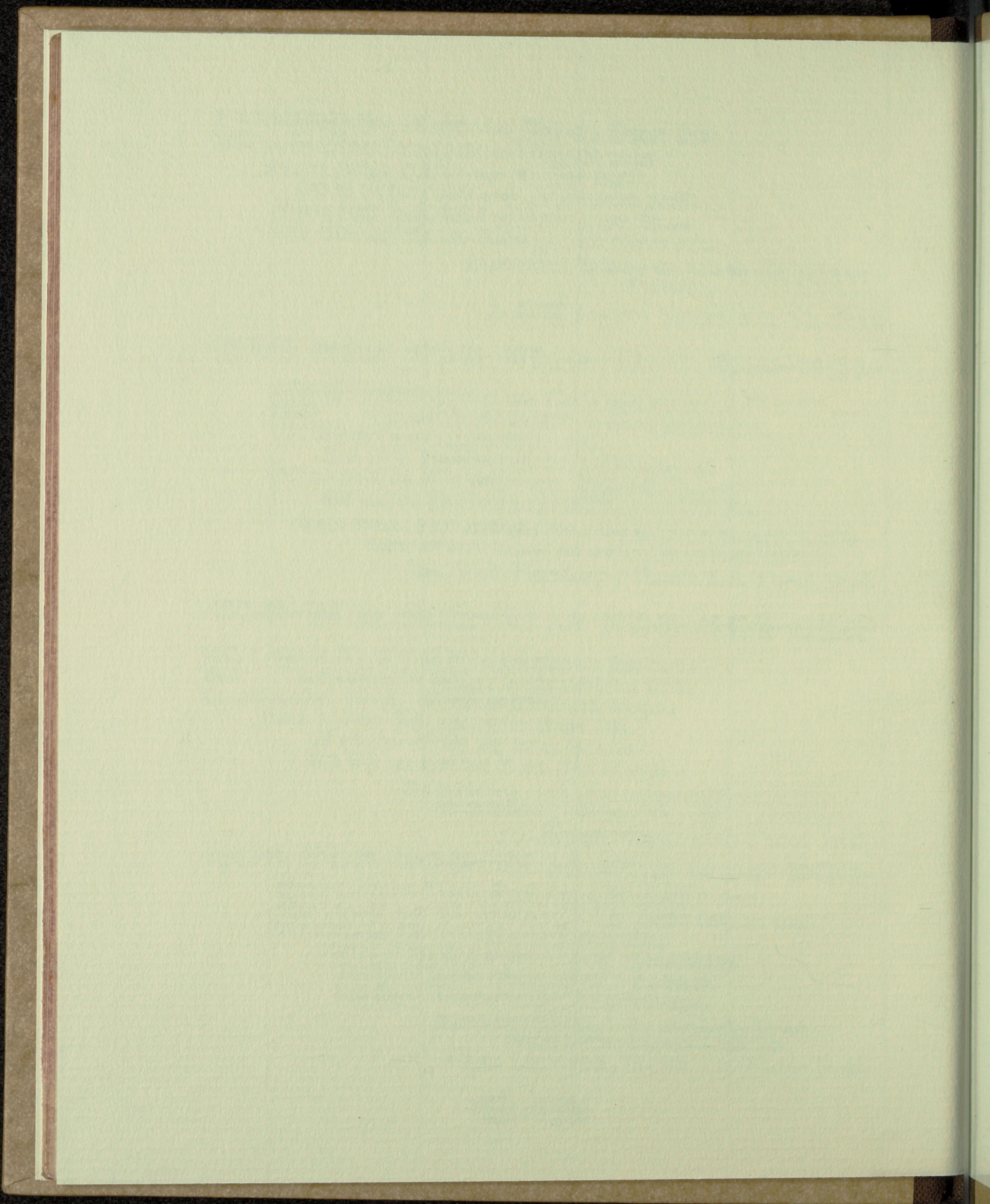
Joh. Kenner / Hamb. S. S. Theol. Stud.

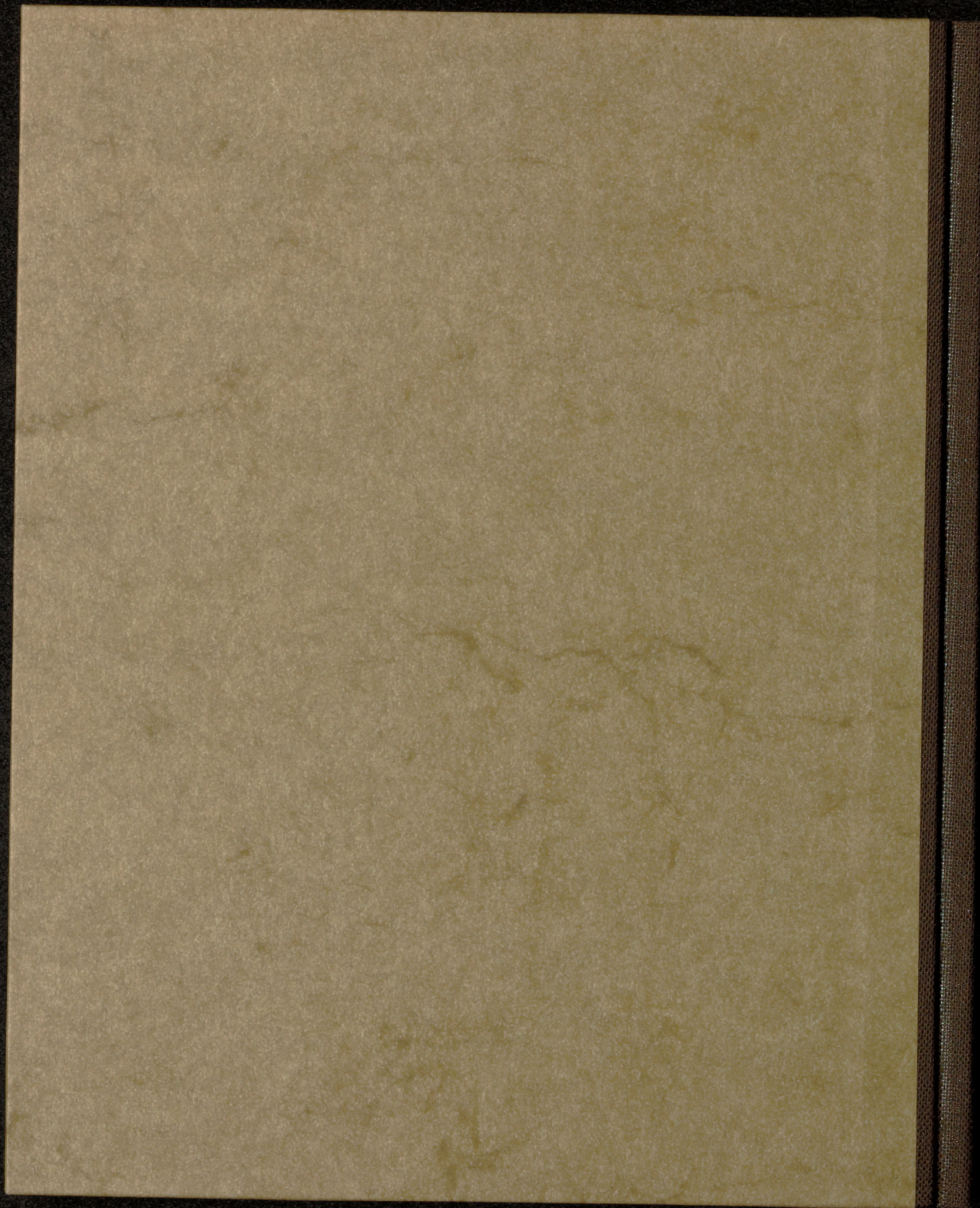
Was heist / der Tugend Krafft und wahre Weißheit ehren /
Wenn man sich / Wehrtscher Freund / auff die Catheder wagt ;
Wenn man sich öffentlich läßt bey Gelehrten hören /
Und was durch Fleiß gesucht / auch andern deutlich sagt.
Drum laß Ihm der Höchste dis gnädigst gelingen /
Und Ehre / Vergnügung und Segen einbringen.

Mit diesem wenigen wolte seinem wehrtsen Freunde
und Landes-Mann schuldigst gratuliren

Cajus Laurentii , Hamb. S. S. Theol. Stud.







DNO. RESPONDENTI *καί ποτε.*

annum apud nos agis, Amice dilectissime, non Vacuæ ac Baccho-
eorum, qui perniciem suam verius quam voluptatem amant, mos
; sed studiis, & quidem iis, quæ animum nostrum exacta rerum
ocitiam imbuunt, diligenter invigilando. Non neglexisti quoque
recte haud incelebri viro, ad sapientiam pervenissent, nisi se can-
fissimassent, Præceptorum tuorum informationem atque collegia,
a scientiæ avide desideratæ ponere solida, ingeniumque ad reliqua
anda præparare poteras, Tessis ejus rei præter Magnum Fechtium
um in Christo atque Collegam colendissimum, ceterosque quos
nus, ante cujus oculos ita quotidie versaris, ut præter conversa-
tidiano, lectiones meas avidissimis arripas auribus, inexplabilemque
n, ut ita loquar, belluonem. Nihil igitur superest, nisi ut Pa-
o, germanæ fidei viro fautori meo æstumatissimo, de filio optimæ
adente gratuler, Deumque ter optimum maximum, ut Te Spiritu
enda veritate omni que bono ulterius confirmare velit, submissis
ale! Scr. in musæo 1706. d. 22. Sept.

PRÆSES.

is in Studiis pulcerrima portio CHRISTUS,
Undique quem nucleum scripta sacrata ferunt,
in Varniacam scandens, peramande, cathedram
eligis, in studiis auxiliator erit!

*Ita Nobiliss. Dn. Respondenti, συνοικισσας σεαυτissimo
applaudebas gratulab.*

KEIN. HENR. ROLLIUS,
Unnâ-Guessphalus.

end heller Schein kan nicht verborgen bleiben /
Er bricht mit seinem Strahl durch dicke Wolken hin /
Nebel muß ihn nicht so gar vertreiben /
Er die Spur nicht drück in vieler Herz und Sinn,
Hoch-Wehrter! sich an seines Fleisches Proben /
Er / den Bienen gleich / zusammen hat gebracht /
i großem Ruhm anicht den Meister loben ;
ibe all Sein Thun vor GOTT sehr wehrt geacht!
Hiermit gratulirte seinem Hochwehrtten Freunde und Hausgenossen /
Dessen Verbundener Opp-

Zacharias Krüger / Meckl. S. S. Theol. Stud.

Herr

